

Til Venstres byrådsgruppe, Almaz Mengesha

19. februar 2021
Side 1 af 6

Besvarelse af 10-dages forespørgsel om fysisk udlån af materialer under covidnedlukningen af bibliotekerne

Spørgsmål 1:

Rådmanden bedes oplyse, hvilke sundhedsfaglige overvejelser der ligger bag, at Aarhus kommunes lånere i modsætning til øvrige kommuners lånere, ikke har adgang til at afhente og aflevere bestilt fysisk materiale på kommunens biblioteker under covidnedlukningen.

Svar:

Kultur og Borgerservice har i forbindelse med Coronakrisen løbende fulgt regeringens og sundhedsmyndighedernes forsigtighedsprincip. Det har generelt været linjen i Aarhus Kommune og det er formentlig en af hovedårsagerne til at Aarhus, i modsætning til mange andre kommuner, nu igen er blevet "grøn" kommune og dermed oplever færre end 70 nysmittede om ugen. Det er en glædelig udvikling, som giver os et godt udgangspunkt for eventuelt at håndtere nye smitsomme mutationer og/eller bidrage til at der snarligt kan påbegyndes en genåbning af samfundet.

De skærpede nationale tiltag mod COVID-19, der oprindeligt var gældende frem til den 19. januar, men siden hen forlænget, understreger at

- Lokaler, hvor der udøves kulturaktiviteter, skal holdes lukket for offentligheden.
- Det gælder blandt andet teatre, koncertsale, spillesteder, museer, kunsthaller, kulturhuse, biografteater, biblioteker (aflevering og udlån til forsknings- og undervisningsbrug undtages), aftenskoler, daghøjskoler, Folkeuniversitetet samt musik- og kulturskoler."

Det er op til den enkelte kommune at vurdere, hvordan og i hvilket omfang udlån og aflevering til øvrige borgere kan finde sted. I landets tre største kommuner (København, Aarhus og Odense) er det aktuelt ikke muligt at låne fysiske materialer. I Aarhus er den beslutning truffet ud fra det generelle forsigtighedsprincip, og for at sikre en fortsat positiv udvikling i smitteprocenten, så vi hurtigst muligt kan få genåbnet samfundet.

KULTUR OG BORGERSERVICE

Sekretariatet
Aarhus Kommune

Sekretariatet
Rådhuset
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 23 81
Direkte telefon: 89 40 23 80

E-mail:
post@mkb.aarhus.dk
Direkte e-mail:
rabih@aarhus.dk
www.aarhus.dk

Sagsbehandler:
Rabih Azad-Ahmad

Det er nationalt bestemt, at studerende og forskere har mulighed for at låne bøger, men der er ikke en national vejledning ift. generel udlån, som ikke anses som en kritisk ydelse.

19. februar 2021
Side 2 af 6

Aarhus Kommunes kriseledelse har i slutningen af januar drøftet yderligere åbning af udlån. Her var anbefalingen at afvente regeringens udmelding den 8. februar.

Fra den 8. februar har der været lukket op for at eleverne på 0. – 4. klassetrin igen kan undervises fysisk. Myndighederne har understreget, at der her alene er tale om en meget begrænset og langsom åbning af samfundet. Dette blev betegnet som en nålestiksoperation og der blev i den forbindelse advaret mod at det førte til en generel åbning. De statslige myndigheder og eksperter har vurderet, at en udvidet åbning af samfundet vil forventes at føre til betydelige stigninger i både smittetal og antal nye daglige indlæggelser i forhold til en genåbning kun for 0.-4. klasse.

Desuden er der stadig en stærk opfordring til fra regering og sundhedsmyndigheder om, at offentlige arbejdsgivere sender alle medarbejdere, der ikke varetager kritiske funktioner, hjem. De pågældende bør så vidt muligt arbejde hjemmefra.

Udviklingen i både smittetal og eventuelle justeringer i retningslinjer og vejledninger følges tæt. Heldigvis er smittetallet i Aarhus i den seneste tid gået i den rigtige retning og det giver håb om en snarlig genåbning af samfundet, herunder forhåbentlig også byens biblioteker og øvrige kultur- og foreningsliv.

Spørgsmål 2:

Rådmanden bedes ligeledes oplyse, hvilke biblioteksaktiviteter der er blevet aflyst, og årsagen til at man ikke har fundet anledning til at afvikle dem digitalt eller på anden sundhedsforsvarlig vis.

Svar:

Hvert år har Aarhus Bibliotekerne ca. 2,4 mio. besøg. Det er mennesker, der kommer for at dele, gøre, lære, tale, lege, diskutere, inspireres, optræde, lytte, være taktsomme eller vilde, være alene sammen eller være i samtale.

Bibliotekerne afholder ca. 2.500 arrangementer om året i de fysiske biblioteker. Diversiteten er bred. Det kan være forfatterforedrag, kodning, lektiecafe, bæredygtighed, undervisning i design thinking, læsekredse,

børnelitteraturfestival, og meget mere. Læsning og litteratur har altid en stor plads i vores program, men der er i lige så høj grad tale om programaktiviteter, der giver viden, færdigheder og perspektiv – der styrker demokrati, refleksion og fællesskab – og andre igen, der provokerer og udfordrer i en samfundsrelevant kontekst.

19. februar 2021
Side 3 af 6

Der er 19 folkebiblioteker i Aarhus, og aktiviteterne spreder sig normalt ud over byen og ud over mange interesser.

Før marts 2020 var digitale services i bibliotekerne primært fokuserede på formidling af (digitale) medier, såsom eReolen, Litteratursiden, artikeldatabaser o.lign. Arrangementer var dengang primært noget der foregik i de fysiske biblioteker. Det ændrede sig markant efter nedlukningen i foråret 2020.

Bibliotekerne blev lukket ned første gang den 12. marts. Fra den 18. maj blev der fra regeringens side åbnet for udlån af materialer, og først den 22. juni blev det tilladt for borgerne igen at tage ophold i bibliotekerne, herunder at bibliotekerne kunne afholde fysiske aktiviteter igen. Naturligvis under hensyntagen til de skiftende afstandskrav, forsamlingsloft, samt fysiske rammer (undgå at dele grej, røre ved de samme ting etc.). Der har i de åbne perioder været skiftende krav vedr. forsamlingsloft, afstande etc.

I de to perioder med fuld nedlukning (12. marts – 17. maj og igen fra den 16. december) har bibliotekerne omlagt arrangementerne så vidt muligt til digitale formater, ligesom der er blevet udviklet mange nye typer digitale aktiviteter for mange forskellige målgrupper.

Der køres f.eks. læsekredse, borgersamling, strikkeklubber, kurser om fake news, book talks, skrivelounge, naturbingo, pausefortællinger og meget mere.

En del af de borgerrettede aktiviteter på bibliotekerne drives helt eller delvist af eksterne samarbejdspartnere. Nogle af de eksterne partnere har ønsket at udskyde deres aktiviteter frem for at holde dem under de eksisterende restriktioner, så de således gennemføres på et senere tidspunkt.

I de åbne perioder er alle planlagte fysiske aktiviteter forsøgt videreudviklet til fysiske formater, der har kunnet afholdes i tråd med gældende sundhedsfaglige retningslinjer, herunder forsamlingsloftet. Der er fx arbejdet med skalering, der begrænsede deltagerantallet, ligesom der er udviklet konkrete redskaber som fx individuelle grej-poser, der har sikret, at det var muligt fortsat at gennemføre mange af bibliotekernes maker-aktiviteter

(kreativt entreprenørskab og hands-on aktiviteter), så disse kunne gennemføres uden risikoen ved at skulle dele redskaber.

19. februar 2021
Side 4 af 6

For alle aktiviteter har der skulle arbejdes med antal deltagere. Det lykkedes ovenikøbet at gennemføre tre dages Albus – litteraturfestival for børn i november, under forhold, der tilgodeså alle retningslinjer, herunder skolerens udfordringer. Til glæde for børn, undervisere og forfattere.

Gennem de åbne perioder er mange af de nye digitale aktiviteter fastholdt – både digitale som erstatning for fysiske, der ikke har kunnet laves forsvarligt fysisk, men også de nyudviklede typer af aktiviteter. Ligeledes har der været arbejdet med at kombinere fysiske arrangementer med digitale komponenter.

For bibliotekarisk assistance har det i hele perioden (både i nedlukning og efter genåbning) været muligt at booke en online bibliotekar, også menes det fysiske tilbud har været åbent.

Igennem hele 2020 har der desuden været særlig opmærksomhed på at udvikle og sikre gennemførelse af arrangementer, der henvender sig særligt til udsatte grupper, eksempelvis Meet-up for ordblinde, Digital cafe for ældre (telefonisk hjælp), Mind craft for ensomme unge, ebøger til ældre på plejehjem, workshop med modtageklasser, studiecafe for unge, sommerferieaktiviteter osv. Ligeledes har der været fokus på at støtte skoler og daginstitutioner med stærke relevante tilbud, der kunne støtte deres hverdag.

Spørgsmål 3:

Foreligger der en plan for, hvordan rådmanden vil tilbyde låneservice af fysiske bøger i tilfælde af forlængede restriktioner udover den 28. februar?

Svar:

Udviklingen følges tæt – både lokalt og nationalt. Aarhus Kommunes Biblioteker overholder naturligvis alle anbefalinger og krav fra myndighederne – herunder anbefalinger og krav fra Sundhedsstyrelsen, Kommunernes Landsforening, kommunens egen kriseledelse og andre.

Det er mit håb at vi efter den 28. februar kan begynde en genåbning af vores samfund. Vi vil i den forbindelse læne os op af de gældende retningslinjer og anbefalinger, samtidig med at vi i Aarhus foretager den nødvendige lokale prioritering, der kan understøtte en sikker genåbning af vores samfund, herunder hvordan vores biblioteks- og øvrige kulturtilbud gradvist kan genåbnes.

19. februar 2021
Side 5 af 6

Jeg har tidligere på måneden, sammen med de øvrige seksbyer, haft et møde med kulturministeren. På mødet opfordrede jeg ministeren til hurtigst muligt at komme med en plan for genåbning af kultur- og fritidslivet, ligesom jeg har taget initiativ til et lokalt genstartsteam, der skal bidrage til en hurtig, smidig og frem for alt sikker genstart af vores kulturliv.

Når bibliotekerne – som en del af en yderligere åbning af samfundet – får mulighed for at åbne op for yderligere aktiviteter og services, er der planer klar herfor.

Vi kender endnu hverken tidshorisont, indhold eller med hvilken takt bibliotekerne får mulighed for at åbne op. Der arbejdes således med forskellige scenarier, afhængig af åbningstakten og de restriktioner der da vil gælde.

I overensstemmelse hermed har Aarhus Kommunes Biblioteker udarbejdet planer for en eventuel åbning for afhentning af reserverede materialer/click-and-collect på Dokk1, Åby Bibliotek, Risskov Bibliotek og Viby Bibliotek.

Ligeledes er der planer klar for åbning af bibliotekerne for fysisk ophold, når dette igen tillades enten helt eller gradvist.

Der foreligger retningslinjer for udlån og aflevering for bibliotekerne under covid-nedlukningen, herunder Kulturministeriets Q&A til nationale restriktioner gældende til og med 28. februar 2021 (udsendt 28. januar 2021). Bibliotekerne er klar, hvis de gældende retningslinjer forlænges, og ligeledes hvis disse ændres som en del af en yderligere genåbning af samfundet.

Der er som en del af ovenstående, konkrete planer for fysisk åbning af services, for logistik (herunder fremfinding af reserverede materialer og kørsel med materialer), for øvrig logistik, personaleforbrug, skiltning samt værnemidler, overholdelse af afstandskrav og sikkerhed for både borgere og personale.

Afhængig af omfang af genåbning og varslingen heraf, vil bibliotekerne være klar i løbet af få dage. Af praktiske årsager er det ikke sikkert at alle omfattede biblioteker ved en delvis åbning vil kunne være klar fra samme dato. Dette så vi også i foråret, hvor genåbningen skete over nogle få dage.

Rabih Azad-Ahmad
Rådmand

Kirsten Jørgensen
Direktør

19. februar 2021
Side 6 af 6